

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“Основи антикризового управління суб’єктами
туристичної індустрії”

(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2018

Підготовлено професором кафедри менеджменту та адміністрування
В. В. Кобржицьким

Затверджено на засіданні кафедри організації туристичної діяльності
(протокол № 9 від 27.04.17).

Схвалено Вченою радою Інституту міжнародних відносин та лінгвістики
ім. Аверроеса (протокол № 8 від 13.04.17)

Кобржицький В. В. Навчальна програма дисципліни “Основи антикризового управління суб’єктами туристичної індустрії” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. – 26 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Основи антикризового управління суб’єктами туристичної індустрії”, вказівки до виконання і варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна академія
управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП «Видавничий дім «Персонал»,
2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Основи антикризового управління суб’єктами туристичної індустрії” – це один із тих предметів, вивчення якого потребують зміни в економічному розвитку України та світі у зв’язку з циклічними проявами кризових явищ.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців знань та навичок управління туристичним підприємством у кризових ситуаціях.

Дисципліна “Основи антикризового управління підприємствами туристичної галузі” охоплює теми, що тісно пов’язані між собою, які розкривають закономірність формування, функціонування та розвитку антикризового управління на підприємстві сфери послуг.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- набуття знань з основних аспектів теорії управління в кризових ситуаціях;
- розвиток та удосконалення особистих якостей майбутніх менеджерів, які потрібні в управлінській діяльності в кризових ситуаціях, що виникають на внутрішньому та зовнішніх туристичних ринках.

На підставі набутих сучасних знань, умінь і навичок майбутні фахівці повинні вирішувати складні завдання стратегічного значення в умовах кризових ситуацій, організувати системи управління, адекватні вимогам сучасної економіки туризму нашої та зарубіжних країн.

Після оволодіння дисципліною студент повинен *знати*:

- ознаки та класифікацію кризових явищ в економіці та системі управління;
- економічний механізм виникнення кризового стану на рівні підприємства;
- основні умови готовності туристичного підприємства, менеджерів і персоналу до подолання кризових явищ на мікрорівні;

- принципи формування стратегічного підходу до розвитку підприємства з урахуванням потенційних кризових явищ у національній та світовій економіці, туристичній галузі;
- методику діагностики та подолання кризових явищ на мікрорівні;
- сучасні методи та підходи до управління підприємством, що займається туроператорською чи турагентською діяльністю у кризових умовах;

уміти:

- провести експрес-діагностику стану підприємства з метою виявлення потенційних (прихованих) кризових ситуацій та явищ;
- скласти прогноз розвитку кризових ситуацій на підставі проведеного експрес-аналізу;
- визначити основні напрями подолання кризових явищ на туристичному підприємстві.

Дисципліна «Основи антикризового управління суб'єктами туристичної індустрії» тісно пов'язана з дисциплінами «Антикризове управління», «Корпоративне управління», «Міжнародний менеджмент», «Менеджмент туризму», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Ринок туристичних послуг» та ін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ СУБ’ЄКТАМИ
ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Наукові засади антикризового управління	
1	Теоретичні підходи до класифікації кризових явищ
2	Концепції типології кризових ситуацій та явищ
3	Економічні кризи та системи. Виявлення кризових явищ в економіці
Змістовий модуль II. Формування стратегії антикризового управління туристичною діяльністю	
4	Основні закони функціонування та розвитку підприємства – суб’єкта туристичної діяльності
5	Стратегічний план у контексті антикризового управління діяльністю підприємства туристичної галузі
6	Методи прогнозування та виявлення кризових явищ у діяльності туристичного підприємства. Стратегічний та оперативний контролінг
Змістовий модуль III. Тактичні аспекти антикризового управління туристичною діяльністю	
7	Організаційно-економічні напрями попередження та подолання кризових явищ на туристичному підприємстві
8	Маркетинг в антикризовому управлінні туристичним підприємством
9	Ризики у зовнішньоекономічній діяльності туристичного підприємства та управління ними
10	Концепція розробки та реалізації системи антикризового управління
11	Концептуальні підходи до профілактики кризових ситуацій на туристичному підприємстві
12	Концепція формування груп антикризового управління туристичним підприємством
Разом годин: 120	

ЗМІСТ
дисципліни
“ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ СУБ’ЄКТАМИ
ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ”

Змістовий модуль I. Наукові засади антикризового управління

Тема 1. Теоретичні підходи до класифікації кризових явищ

Концептуальні поняття кризи та кризових явищ у системі управління. Системні фактори та ознаки кризових явищ і ситуацій.

Концепції класифікації кризових явищ. Фактори виникнення кризових явищ на мікрорівні.

Класифікація факторів визначення стану антикризового управління на мікрорівні.

Циклічність кризових явищ. Джерела виникнення кризових явищ. Виникнення небезпеки кризи у соціально-економічній системі (організації).

Концепція сучасної системи антикризового менеджменту і завдання створення системи антикризового менеджменту на підприємстві.

Стратегічна мета антикризового управління.

Література: основна [1; 2; 4; 12];

додаткова [5; 13]

Тема 2. Концепції типології кризових ситуацій та явищ

Причини виникнення та розвитку кризових явищ і ситуацій в економіці. Інваріантність потенційних криз.

Типологія загроз кризових ситуацій, їх залежність від потенційних втрат та дефіциту часу на їх подолання.

Класифікація характерних кризових явищ.

Поняття стратегічної та локальної кризи.

Симптоми кризових явищ на мікрорівні. Банкрутство підприємства у

системі кризових явищ.

Концепція ідентифікації кризи як чинника виникнення нових сприятливих можливостей. Потенційні шляхи трансформування сприятливої ситуації у кризову, а кризової ситуації – у сприятливу.

Література: основна [1; 5; 6; 9; 12; 14];

додаткова [11; 13]

Тема 3. Економічні кризи та системи. Виявлення кризових явищ в економіці

Види економічних криз. Системні фактори та ознаки кризових явищ в економіці та підприємстві на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Класифікація екзогенних факторів фінансового стану підприємства: глобальні, міжнародні, національні, регіональні.

Класифікація ендогенних факторів стану підприємства.

Циклічність економічного розвитку.

Методи державного регулювання підприємницької діяльності.

Економічна формула кризи. Складові економічного механізму виникнення кризового стану підприємства. Фази розвитку кризи.

Вплив макроекономічних проблем на кризи зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Загальне поняття системи та її види. Системний аналіз можливостей, ресурсів та ризиків діяльності підприємства. Концепція експрес-діагностики кризи на підприємстві.

Література: основна [1; 3; 8; 12; 14];

додаткова [5; 8; 11; 13]

Змістовий модуль II. Формування стратегії антикризового управління туристичною діяльністю

Тема 4. Основні закони функціонування та розвитку підприємства – суб'єкта туристичної діяльності

Загальні поняття про закони управління.

Механізми дії та використання.

Основні закони організації (самозбереження, розвитку, синергії).

Менш важливі закони організації (інформованості-впорядкованості, єдності аналізу та синтезу, композиції та пропорційності, специфічні закони соціальної організації).

Закони організації та закони для організації.

Закон синергії. Основні ознаки досягнення синергії в організації.

Закон інформованості та упорядкованості. Ознаки та характеристики інформації.

Взаємовплив об'єктивних законів управління підприємством.

Література: основна [6; 7; 10; 11];

додаткова [1–4]

Тема 5. Стратегічний план у контексті антикризового управління діяльністю підприємства туристичної галузі

Стратегічні цілі антикризового управління.

Сутність, функції та вигоди стратегічного планування. Основні завдання стратегічного планування у туристичній діяльності.

Процес стратегічного планування на туристичному підприємстві.

Визначення впливу зовнішніх загроз на діяльність підприємства.

Визначення стратегічних альтернатив.

Вплив стратегічного планування на вдосконалення антикризового управління туристичним підприємством.

Стратегічне планування як інструмент упередження кризи суб'єкта

туристичної діяльності.

Базові корпоративні стратегії в системі управління підприємством.

Література: основна [1; 4; 6; 10; 13; 15];

додаткова [10; 11; 13; 14]

Тема 6. Методи прогнозування та виявлення кризових явищ у діяльності туристичного підприємства. Стратегічний та оперативний контролінг

Поняття та характеристики економічної кон'юнктури. Теорія циклів М. І. Туган-Барановського. Дослідження циклічного розвитку економіки М. Д. Кондратьєвим, Дж. Кейнсом.

Концептуальні поняття кризи, депресії, поживлення, підйому.

Методи прогнозування економічної кон'юнктури в процесі антикризового управління. Діагностика прогнозування кризових явищ у діяльності підприємства за допомогою експрес-аналізу.

Методи виявлення латентних кризових явищ шляхом моніторингу внутрішнього та зовнішнього середовища туристичного підприємства.

Система стратегічного та оперативного контролінгу. Мета та основні завдання контролінгу. Дефініція основних цільових параметрів підприємства туристичної галузі.

Література: основна [1; 3–5; 13–15];

додаткова [7–9; 12; 14; 15]

Змістовий модуль III. Тактичні аспекти антикризового управління туристичною діяльністю

Тема 7. Організаційно-економічні напрями попередження та подолання кризових явищ на туристичному підприємстві

Розробка заходів зниження зовнішньої вразливості підприємства.

Розробка підготовчих планів для недопущення кризових ситуацій на підприємстві.

Трансформація організаційних форм управління як метод запобігання кризам на підприємствах. Злиття підприємств. Організація підприємств малого бізнесу. Дивізіональні системи управління в туризмі.

Скорочення рівнів управління складних організаційних структур.

Використання консалтингових послуг як передумова профілактики криз.

Література: основна [3–5; 10; 14–16];

додаткова [1–5; 8–10; 12; 15]

Тема 8. Маркетинг в антикризовому управлінні туристичним підприємством

Мета і місце маркетингу в системі антикризового управління.

Комплекс маркетингу (продукт, ціна, методи розподілу, комунікації) в антикризовому управлінні.

Основні маркетингові стратегії антикризового управління туристичним підприємством. Взаємозв'язок характеристик організації та її ринкової поведінки.

Внутрішні перемінні та зовнішнє середовище в антикризовому маркетингу.

Кон'юнктурні, ринкові та маркетингові дослідження.

Вивчення та аналіз конкуренції як одне із найважливіших завдань антикризової політики сучасного туристичного підприємства.

Література: основна [2; 3; 10; 11];

додаткова [5; 12; 15]

Тема 9. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності туристичного підприємства та управління ними

Економічна сутність ризиків у зовнішньоекономічній діяльності туристичного підприємства.

Класифікація зовнішньоекономічних ризиків.

Методичні засади формування системи управління ризиками

зовнішньоекономічної діяльності.

Хеджування як специфічний метод управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності туристичного підприємства.

Методи оцінювання ризиків зовнішньоекономічної діяльності сучасного туристичного підприємства.

Література: основна [1; 7; 15];
додаткова [5; 7; 9; 14]

Тема 10. Концепція розробки та реалізації системи антикризового управління

Основні принципи концепції антикризового управління підприємства.

Система заходів антикризового управління. Стратегічні альтернативи виходу з кризи. Тактика антикризового управління.

Обрахування витрат на подолання кризи, кількісна оцінка досягнення бажаного результату, терміни досягнення намічених цілей.

Механізм реалізації стратегії антикризового управління.

Інновації як основний метод попередження кризових явищ. Організаційні форми впровадження інновацій.

Порядок створення інформаційної мережі туристичного підприємства для подолання кризових явищ.

Реструктуризація підприємства. Класифікація видів реструктуризації.

Реінжиніринг як метод подолання кризових явищ.

Диверсифікація як стратегія антикризового управління.

Санація підприємства. Класична модель санації.

Створення та впровадження мережі оперативних креативних антикризових груп. Ідентифікація функціонального призначення антикризових груп менеджерів.

Етапність реалізації заходів з антикризового управління.

Література: основна [6–9; 12; 14];
додаткова [7–10; 12; 14; 15]

Тема 11. Концептуальні підходи до профілактики кризових ситуацій на туристичному підприємстві

Механізм сприйняття кризових ситуацій менеджерами та персоналом туристичного підприємства. Основні блоки механізму.

Системні фактори залежності сприйняття кризової ситуації менеджерами та працівниками підприємства.

Концепція самоконтролю працівників в умовах кризових ситуацій.

Сутність ситуаційних антикризових планів і заходів.

Моделювання профілактичних заходів з таких напрямів: інноваційної активності, фінансово-виробничої діяльності, реструктуризації, реінжинірингу, диверсифікації господарської діяльності, моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища. Концепція формування унікального кадрового складу туристичного підприємства.

Література: основна [3; 4; 7; 13–16];

додаткова [5; 6; 9–12]

Тема 12. Концепція формування груп антикризового управління туристичним підприємством

Система теоретичних знань та практичних навичок, необхідних менеджерам, групам менеджерів антикризового управління.

Завдання та стиль управління у кризових ситуаціях.

Інформаційно-аналітична функція антикризових груп менеджерів. Формування і психологічна та функціональна підготовка груп спеціалістів та менеджерів для подолання кризових явищ.

Вибір стилю управління у кризових ситуаціях. Методи прийняття управлінських рішень антикризовими групами.

Тренінг персоналу і груп антикризового управління.

Вимоги до особистих якостей менеджерів у кризових ситуаціях.

Література: основна [7–10; 12–16];

додаткова [10; 12; 15]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи є важливою складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи для закріплення та поглиблення теоретичних знань, які студент отримав під час вивчення конкретної дисципліни.

Виконуючи контрольну роботу, студент повинен користуватися літературою, рекомендованою викладачем.

Варіант контрольної роботи вибирається студентом відповідно до останньої цифри своєї залікової книжки. Якщо остання цифра номера залікової книжки «0», то студент виконує 10 варіант контрольної роботи.

У контрольній роботі слід розкрити зміст теми, показати знання літературних джерел та навички виконання практичного завдання.

На титульній сторінці контрольної роботи необхідно записати номер залікової книжки, поставити дату виконання та особистий підпис.

На наступній сторінці мають бути викладені завдання контрольної роботи у вигляді плану, наприкінці роботи — висновок, а також список використаної літератури (до загального обсягу роботи не враховується, кількість посилань – не менше восьми).

Контрольна робота виконується у формі реферату загальним обсягом 15–20 аркушів друкованого тексту (формат А4, шрифт TimesNewRoman або Arial, розмір шрифту 12–14, через 1,5 інтервала) і подається на рецензування не пізніше як за місяць до початку сесії. У разі незадовільного виконання роботи, вона повертається студенту на доопрацювання, після чого передається для повторної перевірки.

Після перевірки контрольної роботи і одержання позитивної оцінки студент допускається до іспиту чи заліку.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Розробіть класифікацію типових кризових явищ у діяльності туристичних підприємств.
2. Проаналізуйте фінансовий стан підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.
3. Розробіть заходи для попередження кризи на об'єкті дослідження або його виходу з кризової ситуації.

Варіант 2

1. Висвітліть сутність, функції та завдання стратегічного планування.
2. Проаналізуйте фінансово-економічний стан туристичного підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.
3. Розробіть заходи для попередження кризи або виходу з кризової ситуації об'єкта дослідження.

Варіант 3

1. Складіть характеристику потенційної, прихованої та реальної кризи на підприємстві туристичної галузі.
2. Проаналізуйте стан кадрового потенціалу підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.
3. Розробіть заходи для попередження кризи або виходу з кризової ситуації об'єкта дослідження.

Варіант 4

1. Визначте поняття стратегічної та локальної кризи.
2. Складіть алгоритм стратегічного плану для організації антикризового управління підприємством, на якому відбувалася ваша

виробнича/переддипломна практика.

3. Проаналізуйте конкурентне оточення підприємства, на якому відбувалася ваша переддипломна практика.

Варіант 5

1. Складіть класифікацію екзогенних факторів господарського стану туристичного підприємства.

2. Розробіть завдання антикризового управління підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.

3. Розробіть заходи для попередження, виходу з кризової ситуації або підвищення конкурентоспроможності підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.

Варіант 6

1. Складіть класифікацію ендогенних факторів можливих змін конкурентного статусу туристичного підприємства.

2. Розробіть концепцію антикризового управління підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.

3. Розробіть стратегічний план розвитку підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.

Варіант 7

1. Складіть класифікацію внутрішніх факторів визначення конкурентного статусу туристичного підприємства.

2. Проаналізуйте стан антикризового управління підприємством, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.

3. Розробіть заходи щодо поліпшення системи антикризового управління підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.

Варіант 8

1. Визначте алгоритм організації роботи групи антикризового управління туристичного підприємства.
2. Опишіть концепцію контролінгу на підприємстві, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.
3. Проведіть дослідження використання робочого часу персоналом вашого підприємства (або підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика) та розробіть заходи для поліпшення використання робочого часу за результатами проведеного дослідження.

Варіант 9

1. Визначте алгоритм організації стратегічного контролінгу на туристичному підприємстві.
2. Визначте функціональні обов'язки менеджерів антикризових груп.
3. Проведіть дослідження використання машин, механізмів, обладнання на підприємстві, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика, та розробіть заходи для поліпшення використання машин, механізмів, обладнання.

Варіант 10

1. Розробіть профілактичні заходи щодо поліпшення фінансово-виробничої діяльності туристичного підприємства.
2. Висвітліть роль та значення впровадження інновацій на підприємстві, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.
3. Розробіть план диверсифікації вашого підприємства, на якому відбувалася ваша виробнича/переддипломна практика.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Класифікація характерних кризових явищ.
2. Кризові явища економічного характеру.
3. Поняття стратегічної та локальної кризи на підприємстві.
4. Симптоми кризових явищ.
5. Концепція ідентифікації кризи як чинника виникнення нових сприятливих можливостей для підприємства туристичної галузі.
6. Класифікація екзогенних факторів фінансового стану підприємства: глобальні, міжнародні, національні, регіональні.
7. Класифікація ендогенних факторів стану підприємства.
8. Характерні ознаки економічного механізму виникнення кризового стану підприємства.
9. Економічна формула кризи.
10. Фази розвитку кризи. Аналіз можливостей, ресурсів та ризиків діяльності підприємства.
11. Концепція експрес-діагностики кризи на підприємстві.
12. Визначення стратегічних альтернатив у системі антикризового управління туристичного підприємства.
13. Вплив стратегічного планування на вдосконалення антикризового управління на туристичному підприємстві.
14. Стратегічне планування як інструмент упередження кризи суб'єкта підприємницької діяльності.
15. Базові корпоративні стратегії.
16. Вибір і реалізація стратегій у системі антикризового управління.
17. Теорія циклів М. І. Туган-Барановського.
18. Визначення поняття циклічного розвитку економіки М. Д. Кондратьєвим.
19. Поняття кризи, депресії, поживлення, підйому.
20. Методи виявлення латентних кризових явищ шляхом моніторингу

внутрішнього та зовнішнього середовища.

21. Організація внутрішнього моніторингу на туристичному підприємстві.
22. Мета стратегічного контролінгу.
23. Характерні особливості стратегічного контролінгу.
24. Мета оперативного контролінгу.
25. Особливості оперативного контролінгу.
26. Механізм реалізації стратегії антикризового управління.
27. Інновації як основний метод попередження кризових явищ.
28. Організаційні форми впровадження інновацій.
29. Реструктуризація туристичного підприємства.
30. Класифікація видів реструктуризації підприємств.
31. Реінжиніринг як метод подолання кризових явищ.
32. Диверсифікація як стратегія антикризового управління.
33. Сутність, мета та механізм санації туристичного підприємства.
34. Класична модель санації підприємства.
35. Створення та впровадження мережі оперативних антикризових груп.
36. Етапи впровадження заходів з антикризового управління.
37. Розробка профілактичних (передкризових) заходів з інноваційної активності.
38. Розробка профілактичних (передкризових) заходів з фінансово-виробничої діяльності.
39. Розробка профілактичних (передкризових) заходів з реструктуризації організаційної структури туристичного підприємства.
40. Розробка профілактичних (передкризових) заходів з використанням реінжинірингу.
41. Розробка профілактичних (передкризових) заходів з диверсифікації господарської діяльності.
42. Принцип формування унікального кадрового складу туристичного підприємства.
43. Завдання та стиль управління суб'єктом туристичної діяльності в

кризових ситуаціях.

44. Підбір та підготовка груп спеціалістів та менеджерів для подолання кризових явищ.
45. Вибір стилю управління в кризових ситуаціях.
46. Методи навчання персоналу груп антикризового управління.
47. Ознаки кризових явищ на мікрорівні.
48. Критерії класифікації кризових явищ.
49. Основні причини виникнення кризових явищ і ситуацій на мікрорівні.
50. Поняття, ознаки кризових явищ в економіці підприємства.
51. Поняття конкурентних переваг туристичного підприємства.
52. Життєвий цикл конкурентних переваг туристичного підприємства.
53. Алгоритм розробки стратегічного плану туристичного підприємства.
54. Вибір та визначення стратегічних альтернатив діяльності підприємства.
55. Проведення експрес-аналізу фінансово-виробничої діяльності туристичного підприємства.
56. Основні елементи концепції антикризового управління.
57. Функціональні обов'язки менеджерів антикризових груп.
58. Етапи впровадження заходів антикризового управління.
59. Роль та значення інноваційно-інвестиційних заходів для подолання кризових явищ.
60. Роль та значення диверсифікації виробництва як метода антикризового управління.
61. Роль та значення зовнішнього та внутрішнього моніторингу в системі антикризового управління.
62. Завдання, методи та стиль управління в кризових ситуаціях.
63. Створення та підготовка фахівців і менеджерів антикризових груп.
64. Інформаційно-аналітична функція антикризових груп.
65. Психологічна та функціональна підготовка учасників антикризових груп.
66. Типологія кадрової політики у кризових ситуаціях.

67. Основні принципи кадрового менеджменту у кризових ситуаціях.
68. Завдання та стиль управління у кризових ситуаціях.
69. Вибір стилю управління у кризових ситуаціях. Методи прийняття управлінських рішень антикризовими групами.
70. Тренінг персоналу і груп антикризового управління. Вимоги до особистих якостей менеджерів у кризових ситуаціях
71. Інформаційно-аналітична функція антикризових груп менеджерів.
72. Методи реструктуризації підприємства в умовах кризових ситуацій.
73. Формування, психологічна та функціональна підготовка груп фахівців і менеджерів для подолання кризових явищ.
74. Економічна сутність ризиків у зовнішньоекономічній діяльності туристичного підприємства.
75. Класифікація зовнішньоекономічних ризиків.
76. Методичні засади формування системи управління ризиками у туристичній діяльності.
77. Хеджування як специфічний метод управління ризиками у діяльності туристичного підприємства.
78. Методи оцінювання ризиків зовнішньоекономічної діяльності сучасного туристичного підприємства.
79. Механізм сприйняття кризових ситуацій менеджерами та персоналом туристичного підприємства. Основні блоки механізму.
80. Системні фактори залежності сприйняття кризової ситуації менеджерами та працівниками підприємства.
81. Концепція самоконтролю працівників в умовах кризових ситуацій.
82. Сутність ситуаційних антикризових планів і заходів.
83. Концепція формування унікального кадрового складу туристичного підприємства.
84. Розробка заходів зниження зовнішньої вразливості туристичного підприємства.
85. Розробка підготовчих планів для недопущення/попередження кризових

ситуацій на підприємстві туристичної галузі.

86. Трансформація організаційних форм управління як метод запобігання кризам на підприємстві туристичної галузі.

87. Скорочення рівнів управління складних організаційних структур як засіб запобігання та пом'якшення наслідків криз на підприємстві туристичної галузі.

88. Використання консалтингових послуг як передумова профілактики криз.

89. Основні маркетингові стратегії антикризового управління підприємством. Кон'юнктурні, ринкові та маркетингові дослідження.

90. Вивчення та аналіз конкуренції як одне з найважливіших завдань антикризової політики підприємства туристичної галузі.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Характерні кризові явища в підприємстві України.
2. Основні принципи стійкості системи управління підприємств у кризових ситуаціях.
3. Економічний механізм виникнення кризового стану виробничої системи.
4. Стратегія і тактика антикризового управління підприємством туристичної галузі.
5. Стратегічний та оперативний контролінг на підприємстві туристичної галузі.
6. Етапність впровадження заходів антикризового управління на підприємстві туристичної галузі.
7. Інноваційні заходи як головний напрям антикризового управління.
8. Організація створення та функціонування антикризових груп менеджерів на підприємстві, в організації.
9. Організація зовнішнього та внутрішнього моніторингу на підприємстві, в організації.
10. Психологічна та функціональна підготовка менеджерів та учасників антикризових груп.
11. Особливості кризових явищ на підприємстві туристичної галузі.
12. Ознаки та розвиток світової фінансової кризи у 2008–2013 рр.
13. Методи прогнозування кризових явищ на підприємстві туристичної галузі.
14. Організація стратегічного планування на підприємстві туристичної галузі як захід передкризового управління.
15. Організація стратегічного контролінгу на підприємстві.
16. Організація оперативного контролінгу на підприємстві.
17. Базові ринкові стратегії суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.
18. Стратегічні напрями виходу з кризи підприємств, що займаються

туристичною діяльністю.

19. Основні принципи антикризового управління.

20. Вибір ринкової стратегії підприємства в умовах розвитку кризових явищ у національній економіці.

21. Вибір ринкової стратегії підприємства в умовах розвитку кризових явищ у світовій економіці.

22. Вибір ринкової стратегії малого підприємства як метод передкризового управління.

23. Вибір інноваційних заходів для подолання кризових явищ на підприємстві.

24. Багатопрофільна диверсифікація як метод передкризового управління сучасним підприємством туристичної галузі.

25. Вибір стилю управління в умовах виникнення кризових явищ на підприємстві туристичної галузі.

26. Впровадження ефективної кадрової політики на підприємстві туристичної галузі як метод антикризового управління.

27. Методи трансформації організаційних форм управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства у кризових ситуаціях.

28. Порядок створення та підготовки груп антикризового управління на підприємстві туристичної галузі.

29. Використання консалтингового менеджменту для виявлення та попередження кризових ситуацій на підприємстві туристичної галузі.

30. Організація санаційних заходів на підприємстві туристичної галузі для попередження його банкрутства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Ансофф И.* Стратегическое управление: пер. с англ. – М.: Экономика, 1989.
2. Антикризисное управление: учебник / под ред. Э. М. Короткова. – М.: ИНФРА-М, 2015. – 432 с.
3. *Василенко В. О.* Антикризисове управління підприємством: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2005. – 504 с.
4. *Градов Н. П., Кузин Б. Н.* Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой. — СПб.: Спец. лит., 1996.
5. *Дружинин В. В., Конторов А. С., Конторов М. Д.* Введение в теорию конфликта. – М.: Радио и связь, 2009. – 287 с.
6. *Друкер П. Ф.* Эффективный управляющий. – М.: СП “Бук Чембэр Интернэшнл”, 1994.
7. *Кабушкин Н. И.* Менеджмент туризма: учебник / Н. И. Кабушкин. – 4-е изд. Стереотип. – Мн.: Новое знание, 2014. – 409 с.
8. Конфликтология: учебник / под ред. А. С. Кармина. – СПб.: Лань, 2009. – 442 с.
9. *Ложкин Г. В., Повякель Н. И.* Практическая психология конфликта: учеб. пособие. – К.: МАУП, 2002. – 256 с.
10. *Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М.* Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
11. Менеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Г. В. Щокіна, М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка, В. П. Сладкевича. – К.: МАУП, 2007. – 816 с.
12. Управління людськими ресурсами: понятійно-термінол. слов.: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Г. В. Щокіна, О. В. Антонюка, М. Ф. Головатого. – К.: МАУП, 2006 – 496 с.
13. *Чернявський А. Д.* Антикризисове управління фірмою: навч. посіб. – К.: Зовнішня торгівля, 2005. – 328 с.

14. *Чернявський А. Д.* Антикризове управління підприємством: навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 256 с.
15. *Чернявський А. Д., Кобржицький В. В.* Корпоративне управління: навч. посіб. – К.: МАУП, 2006. – 208 с.
16. *Щёкин Г. В.* Теория социального управления: монография. – К.: МАУП, 1996.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.ВВР, 2003, № 18, № 19–20, № 21–22, ст. 144.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4496-VI.ВВР, 2012, № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. ВВР, 2011, № 13–14, № 15–16, № 17, ст. 112.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435- IV.ВВР, 2003, № 40–44, ст. 356.
5. *Гейк Пол, Джексон Питер.* Вчись аналізувати ринок. Методика і практика. – Львів: Сейбр-Світло, 2015. – 270 с.
6. *Гірник А. М.* Посередництво в трудових конфліктах. – К., 1998. – 51 с.
7. *Дурович А. П.* Маркетинг в туризмі: учеб. пособие. – Мн.: Новое знание, 2013. – 496 с.
8. *Зигерт В., Ланг Л.* Руководить без конфликтов. – М.: Экономика, 2016. – 35 с.
9. Мінімізація кризових явищ – виклик для політичної еліти // Урядовий кур'єр. – 3 лютого 2009 р. – № 88.
10. *Скотт Д. Г.* Конфликты. Пути их преодоления. – К.: Внешторгиздат, 1991. – 191 с.
11. Три кроки до подолання кризи // Урядовий кур'єр, 28 лютого 2009 р., № 37.
12. *Фрейд З.* Психология бессознательного. – М.: Просвещение, 1990. – 448 с.

13. *Чернявский А. Д.* Классификация и цикличность кризисных явлений и ситуаций // Персонал. — 1998. — № 6.
14. *Чернявский А. Д.* Механизмы антикризисного управления // Проблемы управления в переходном обществе на пороге XXI века: Сб. науч. тр.: Прилож. к журн. “Персонал”. — 1999. — № 4.
15. *Щёкин Г. В.* Как эффективно управлять людьми: психология кадрового менеджмента: науч.-практ. пособие. – К.: МАУП, 1999. – 400 с.